

Publicacions castellarenques
de l'any 1985

Víctor Valls i Clotet

Eulàlia Sagrera i Rius

Publicacions literàries

Aquest any que és a punt d'acabar ha estat força fructífer pel que fa a la publicació de llibres d'autors castellarencs. Per tal motiu, hem cregut oportú fer una breu referència de cadascun d'ells. Fins a l'hora present, ens han arribat a les mans quatre de ben diversa temàtica i que responen, perfectament, a la necessitat cultural que com a comunitat humana que viu una mateixa història cal anar omplint.

Els llibres que tot seguit esmentarem (o les publicacions, si ho trobem més escaient) i que han anat donant-se a conèixer en el decurs de l'any podem agrupar-los, a grans trets, en dues grans branques. Així doncs, tenim per un cantó els que tenen unes connotacions diadàctiques i per l'altre, els de poesia.

A tall d'anècdota, cal ressenyar que llevat un d'ells, els altres estan relacionats amb la mainada; fins i tot, un és fet, exclusivament, pels nens de les escoles de Castellar. Com bé podeu suposar, ens referim al treball que recull el llibret publicat amb motiu de la celebració dels Iers. «Jocs Florals Infants i Juvenils» de Castellar. Juntament amb aquest esdeveniment ens farem ressò del llibre «Paparola» de Miquel Desclot, «Contes per fer i refer» on hi ha treballat la castellarenca Montserrat Vilà i «Manual de noves i versemblants metamorfosis» de Joan Pinyot.

Al mes de gener, en Miquel Desclot publicà «Paparola». El volum és el número dos de la «Col·lecció Recursos» de Sabadell. «Paparola» és un recull de textos d'autors vallesans o directament relacionats amb la nostra comarca. Aquest llibre, en un principi pensat, sembla ser, pel reciclatge de mestres per tal de facilitar-los un coneixement bàsic de l'entorn natural del Vallès i de la seva gent, ha passat a ésser una antologia d'acurades plomes que han enriquit amb la seva paraula escrita l'entorn natural que ara trobem tan malmès i diferent.

La lectura del llibre es troba, a més, facilitada per una estructuració ben definida pel mateix Desclot. Ens l'explica en el pròleg que duu per títol «Abans de començar». Els set apartats en què es divideix el volum són els següents: el primer, parla de la literatura popular que passa de boca en boca i de generació en generació; el segon acull un assortit de textos que parlen de la natura mentre que el tercer fa referència concreta a uns llocs ben definits. El quart, el menys rígid de la compilació, és un conjunt d'escrits ficticis però que esdevenen molt divertits i entenedors i des d'on transpuja una riquesa i una senzillesa, alhora, digna d'ésser esmentada. En la cinquena secció se'ns parla de la gent que hi habita (habitava, millor dit). La sisena, comprèn una munió d'anècdotes d'infantesa, de records valle-

sans de gent vallesana de soca-rel. Per acabar, el setè capítol és el reservat a la poesia (la qual cosa no vol dir que sigui l'únic on hi ha poesia). Són un aplegament de poemes que ens donen una visió pluralista de temàtica variada des d'una òptica també força diversa.

Ha estat aquesta una tria decorosa on el lector se sent endut per l'amenitat dels textos. Anècdota i vida, es troben conjugats en un mateix nivell, com en realitat s'escau quotidianament. Potser com a castellarencs, cal esmentar que entre els autors que hi tenen quelcom a dir, hi trobem al poeta «mestre en Gai Saber» o en Joan Arús. A més de varis poemes, podem llegir la prosa ben trenada en un tractat de micologia del seu llibre «L'Ametlla, bastons, bolets i, allà dalt, Puiggraciós».

Per raons òbvies d'espai, «Paparola» ha quedat reduït al que cent seixanta pàgines poden donar. Per aquesta raó tan evident, en Miquel Desclot, adjunta unes utilíssimes notes bibliogràfiques que donen una coherència però, sobretot, una continuïtat a l'obra. «Paparola» és, per davant de tot, una eina útil que obre camí envers la recerca i la profundització literària, social i ecològica del nostre Vallès. Un bon encert.

Per altra banda, «Graó Editorial», dins la col·lecció Guix, en el seu número vuit, ha publicat un títol força suggestiu «Contes per fer i refer». Aquest llibre és un manual adreçat als educadors d'infants per tal que els seus alumnes desvetllin el poder creatiu que duen al seu intel·lecte. Les autores d'aquest pràctic volumet són na Dolors Badia, na Núria Vilà i la castellanca Montserrat Vilà i Santasuana. Tot i que pugui semblar un tòpic, el conte és un recurs (el primer, diríem) al qual el nen s'hi aboca amb lògica facilitat. Cal però, servir-nos-en amb una certa gràcia. Aquest llibre vé a ser això, una guia pedagògica per tal d'afavorir el desenvolupament imaginatiu de la xicalla. A nivell personal, la lectura de l'exemplar ha estat una

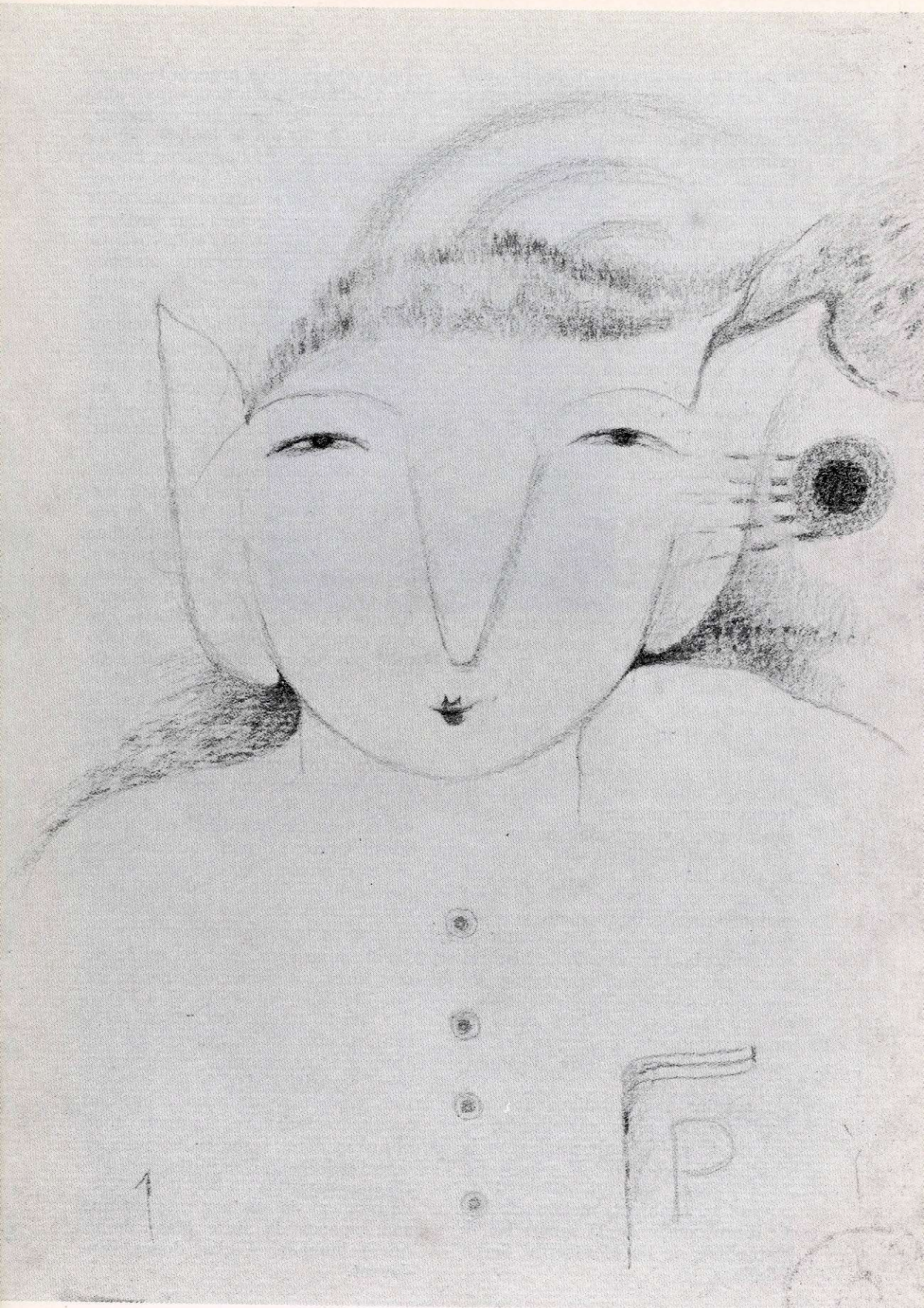
experiència nova i impensada. Ben segur que el no estar avesats en aquest tipus de textos, ens ha sorprès la descoberta, potser accidental —cal reconèixer-ho— de les múltiples possibilitats que dóna l'esgrunar una redacció, una aventura, etc... Es posa de manifest que un conte, mínimament estructurat, no és tan simple com en aparença sembla.

Pel que fa a l'estructura formal, el treball consta de vint procediments per tal de construir un conte. A més, per cadascun s'obre una triple possibilitat segons es tracti de crear, de completar o d'ordenar, així com dues fórmules de valoració atenent si ens referim a la comprensió (oral o lectora) o a l'expressió (oral o escrita). Inclou també, una dotzena de jocs d'expressivitat pensats per fer actuar la via més normal i espontània que pertany a l'infant, per dret propi: el joc; perquè el joc li ha estat sempre l'escola més assimilable.

A la darrera pàgina del treball, podem llegir una extensa bibliografia que, tal i com ja havíem dit en el comentari del llibre anterior «Paparola», pot ajudar-nos a ampliar i aprofundir, si s'escau, aquest manual pedagògic. De la Montserrat Vilà n'havíem parlat una altra vegada amb motiu de l'aparició del seu llibre «Els verbs bàsics Conjugats». Des d'aquestes mateixes pàgines l'autor de l'article, en Josep Ramon Recordà, va parlar-nos de l'experiència pedagògica de Montserrat Vilà. Nosaltres, des de la nostra modesta perspectiva de lectors, avui ho ratifiquem.

En resum doncs, dos llibres adreçats a uns receptors comuns, però no a un públic específic i concret. Dues obres de diferents característiques que tenen una base sòlida. La diversió i el coneixement progressiu del que ens envolta són els seus màxims objectius. Gosem afirmar, en síntesi, que un i l'altre són en conseqüència, complementaris.

Si bé hem dit al principi que aquest any ha estat forç fructífer pel que fa a la publicació de llibres

d'autors castellarencs, hi hagué una data concreta que ho fou de manera especial: Sant Jordi. Pels voltants d'aquelles dates van convocar-se els primers «Jocs Florals infantils i juvenils» de Castellar amb motiu del 50.è Aniversari de l'Escola Pública Emili Carles-Tolrà. Esdevingué tot un encert literari pel nostre poble, un èxit. Hi participaren totes les escoles. Hi hagueren treballs de gran qualitat que ens fomenten l'esperança d'un món molt més encoratjador que l'actual. Llegint els poemes dels nens i nenes, hom ha de reflexionar seriosament i adonar-se que hi ha una nova força, una renovada sensibilitat que puja ferma i amb ganes de viure. De viure dins l'amor, dins el respecte, l'ordre... i ens ho fa saber en poesia.

S'establiren tres premis i tres temes per tractar: Amor, Fe i Pàtria. Foren molts els joves que van col·laborar en la convocatòria empenant de color i joia aquells dies, en especial el dia del veredict final celebrat a la Capella de Montserrat, seguint el ritual dels Jocs Florals: Flor Natural, Englantina i Viola segons es tractés del tema Amor, Pàtria o Fe, respectivament, el poema premiat.

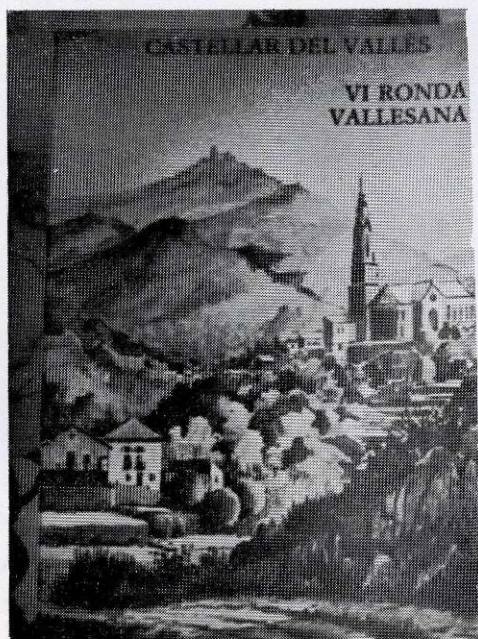
D'aquest primer certàmen se'n publicà un quadernet que recull els trenta quatre poemes que obtingueren premi. Evidentment, hi ha poesies més ben lligades que altres però, de totes transpuja una dolçor i una sinceritat que esperem que no sigui mai enverinada. De moment, aquests primers Jocs Florals de Castellar ja són història. Una agradable història que esperem que es converteixi en una motivació per donar continuïtat als qui van participar-hi i ganes de provar-ho als qui no ho van fer. El poble de Castellar, està d'enhora-bona.

I seguint amb la diada de Sant Jordi fou un altre castellarenc el qui va donar-li lluminositat amb la publicació d'un llibre de poesia. En Joan Pinyot, presentà «Manual de noves i versemblants metamorfosis». El llibre consta de 25 sonets i 6 il·lustracions de Na Montserrat Serna i Salinas.

El manual (i ens prenem la llibertat d'utilitzar el seu nom propi) gira a l'entorn del constant esdevenir. Parteix de la teoria que no hi ha res irrepètible. El llibre d'en Pinyot és complex i conté, al nostre entendre, un marge interpretatiu molt ampli. La seva lectura ens invita a la reflexió, obre molts interrogants. Potser però, interrogants als que ningú pot respondre amb determini i solidesa material. A més, els 25 sonets van més enllà de l'element com a tal. Tenint com a punt de partida un estat metafísic en el qual hom hi filosofa amb dificultat, i des d'on se sol caure en el parany de la demagògia amb molta simplicitat, l'autor en defuig: no hi cau. Tot i prenent de referència l'estat metafísic esmentat, procura i assoleix mesurar les paraules, el mode de dir-les i això és poesia, és bellesa. Adhuc procura valer-se de la sintaxi neta, elaborada però, sense connotacions que puguin conduir-nos a l'error. L'autor és clar, dins la relativa claredat que una temàtica com la tractada pot donar per ella mateixa. La poesia d'en Pinyot, en aquest llibre, és pulcra i treballada. Potser això la fa una mica difícil i li calen unes quantes lectures amb atenció per entendre-la (repeteixo, entendre-la dins la subjectivitat del complex tema que tracta). Del llibre es desprèn, de la mateixa manera, una ironia subtil. Gosem afirmar que quan hom hi troba aquest deix d'ironia, ha topat amb el moll de l'os del «manual.» Llegim-lo —o rellegim-lo—: hi descobrirem alguna cosa nova.

Pot suposar un abús reiteratiu que tornem a parlar del que ha estat, literàriament, l'any 85 a Castellar; no ho farem. Ara bé, cal reiterar-nos, això sí, en l'esperança que l'any 86 i tots els que li vénen al dar-rera, segueixin, si més no, aquesta línia d'enguany, de manera especial les generacions joves les quals, digui el que es digui, seran els homes i les dones del demà. A nosaltres ens correspon deixar-los un bon llegat. Ells, de moment, ja ens han mostrat que són capaços de viure plens de riquesa humana. A ells, doncs: Endavant.

VI Ronda Vallesana

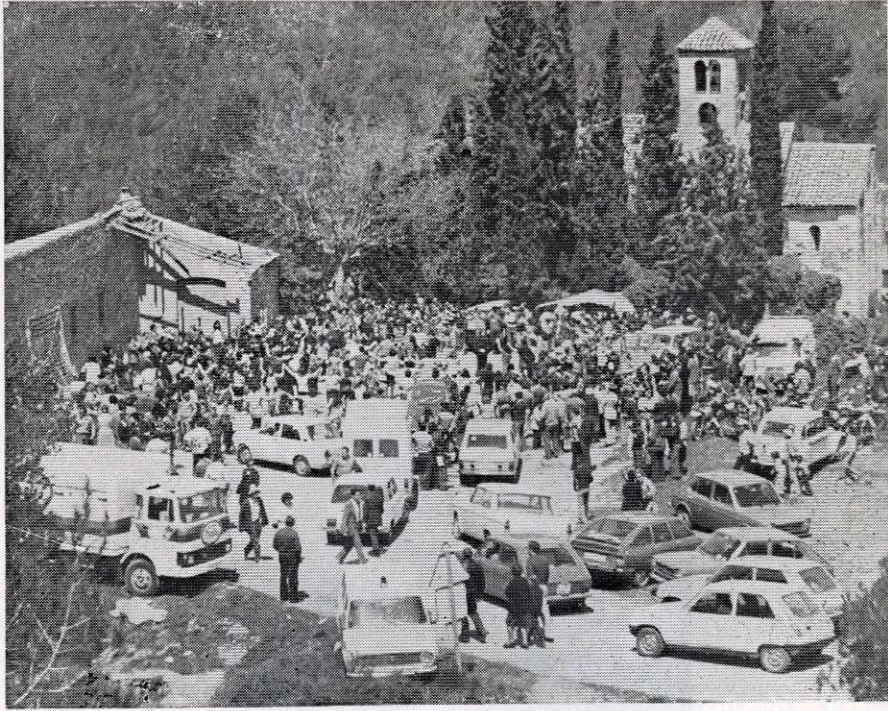

El dia 20 d'octubre d'enguany, tingué lloc la VI.ena Ronda Vallesana que organitza l'Unió Excursionista de Sabadell (U.E.S.). Aquesta edició tingué per escenari diverses contrades castellarenques. Per això ens en fem ressò d'una manera especial. La sortida va tenir lloc a l'Era d'En Petasques i l'excursió transcorregué per la Serra del Pinós, Font Sant Jordi o del Plàtan (camí optatiu), els Pinetons, Parany del Boter, Coll Monner, Sant Sebastià de Montmajor, Serrat dels Cargols, Els Tres Pins, Castellet, Font del Canyadell, Font del Gurri, Puig de la Creu i altra volta l'Era d'En Petasques. Com a record d'aquesta caminada, l'organització va obsequiar amb un llibret a cada participant. Llibret en què va col·laborar-hi, a més, l'Ajuntament de Castellà, el de Sabadell i la Diputació de Barcelona.

Del contingut d'aquest llibre val la pena fer-ne una breu ressenya car ve a ser una síntesi del que és l'en-

torn natural per on passà la «Ronda», que tenim a les rodalies del nostre poble i que coneixem força bé, així com un estudi ràpid de la vila com a tal. És destacable el fet que nombrosos textos han estat obra de castellarencs.

Al principi del volumet el president de l'U.E.S., en Carles Olivella i Viguer, ens fa cinc cèntims de què entén ell per excursionisme, fent a la vegada, una lleu referència a la VI.ena Ronda Vallesana. Li segueix una *Salutació* de l'alcaldia de Castellà en la persona del seu titular, el batlle en Miquel Pont i Alguersuari i una *Benvinguda* signada pel conseller d'esports en Feliu Gubern i Narciso. Després ve una ressenya escrita que duu per títol «Itinerari de la VI.ena Ronda Vallesana» que cal imaginar-nos que ha estat redactada per l'organització. Fa referència al que serà (o ha estat) el recorregut d'aquesta excursió de sortida i arribada a l'Era d'En Petasques.

A partir d'aquí ja comencen els articles com a tals. El primer porta el títol «Els senders de Gran i Petit recorregut»; és signat per en Jordi Padrós com a representant del Vallès de Grans Senders. És un text molt breu i entenedor, de manera especial pels que som una mica profans en el tema. Posteriorment, hi trobem un exemple pràctic. N'és l'autor en Jordi Artigas i Lladó. Escriu com a cuidador del P.R.-30. Com bé diu en el títol, aquest sender de petit recorregut, va de Sabadell a Sant Llorenç Savall, Ens explica els llocs per on passa, prenent com a punt de sortida el carrer de La Palanca de Sabadell i d'arribada a la Plaça Major de Sant Llorenç Savall, així com les distàncies mètriques i el temps horari invertit en l'excursió. Després ens trobem amb un itinerari de la natura molt familiar: «Entorns de Castellar». Val la pena llegir-lo car és part integrant de la nostra vida, de la dels nostres avantpassats (constata que ben diferents) i la de les generacions futures (esperem-ho!).

Aquestes notes han estat confegides per la S.E.A.C.

El senyor Feliu Carreras ha escrit «Santa Maria del Puig de la Creu». Són també, unes breus notes plenes de curiositats. És la síntesi d'un estudi exposada d'una manera clara i intel·ligible. El mateix fa, amb l'article següent «Sant Sebastià de Montmajor». L'autor centra especial atenció en l'església de què, tal i com ja havia fet amb el Puig de la Creu, en dóna quatre notes arquitectòniques. Acaba el text amb algun fet històric i social que cal saber d'aquest poblet.

Del primer castellarenc que llegim quelcom seguint l'ordre normal del llibre, és d'en Josep Ramon Recordà. Amb els títols de «L'església romànica de Sant Esteve de Castellar Vell», «Castell de Guanta», «El Castell de Castellar», ens introdueix a grans trets però, amb un rigor històric excepcional —noti's l'extensa bibliografia que acompanya a cada treball—, en la història, en l'art, en les

vicissituds socials dels temps passats, en les anècdotes (d'heretatsges, per exemple) que aquests «símbols» representen per a Castellar. Àdhuc, si ens referim al cas de Castellar Vell en concret, cal veure la consciència popular que en l'actualitat gira al seu entorn.

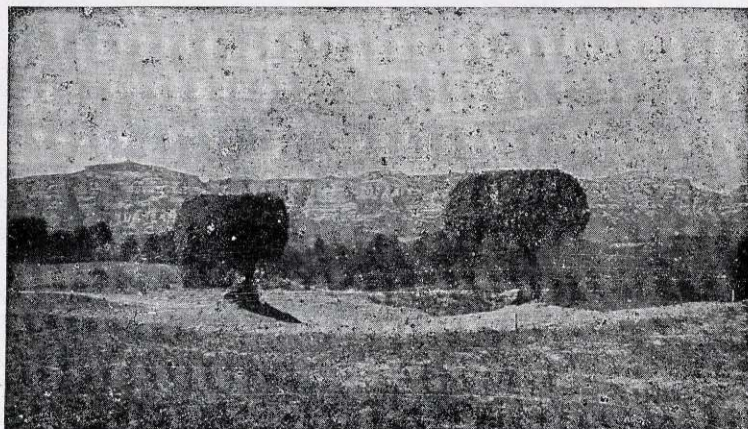
Les properes notes vénen de la mà de n'Eugènia Vives-Jenny. Ens tornen a parlar del poblet de Sant Sebastià de Montmajor, però des d'una perspectiva molt diferent a la que hi ha fet abans en Feliu Carerras. L'article aquesta vegada ens situa en el poble, en el què de la gent, de les cases, de la vegetació, dels paisatges... El text conjuga l'anècdota i la vida d'un poble petit, de què l'autora, amb poc més d'una pàgina en diu moltes coses. Un article ple de simpatia.

En el llibre no hi podia mancar una visió esquemàtica de Castellar. En Joan Piñot s'encarrega de fer-la. Comença parlant-nos de la situació geogràfica, després de la demogràfica, de les diverses demarcacions his-

tòriques, de l'antigor de determinats i il·lustratius edificis, de l'ensenyament, de personatges il·lustres... És una exposició-visió, segons ens diu el mateix autor, molt encertada i que dóna una visió ràpida de què ha estat el nostre poble en el decurs de la història. En Tomàs Mañosa i Girbau, en canvi, centra el seu article en un aspecte concret amb «Un tros d'història de Castellar». Un relat on de l'anècdota se n'extrau un bocí d'història del poble en una època força conflictiva arreu del país: l'etapa carlina.

Amb el treball «Castellar del Vallès, poble de tradició Pessebrística», en Joan Muntada centra l'atenció en un aspecte ben diferent: la tradició pessebrística a Castellar. Mitjançant un seguit de dades i de dates ben representatives, l'autor ens presenta des dels inicis fins a l'actualitat d'aquest art del nostre poble. Hi ha una munió de noms de castellarencs que han donat suport i continuïtat a la tasca pessebrística. Sempre però, en una línia ascendent. Una nota plena de color dins del recull de textos que aplega el llibret.

En Joan Piñot ens parla del Puig de la Creu des d'una perspectiva història i enllaçada amb les diferents etapes socials i religioses del moment. Fa referència a unes situacions concretes, però no mancant-hi tampoc, la llegenda a l'entorn del cim.

L'article següent, en canvi, varia totalment de temàtica. En M. Monterde ens descriu els «Fenòmens espeleològics de les proximitats del Serrat del Pou-El Farell» a la vegaada que s'acompanya de diverses il·lustracions topogràfiques del sector per a situar-nos en el context. Així doncs, veiem la Cova-Avenc de Castellet i la Font Falsa de Guanta. L'escrit que li segueix és un estudi portat a terme pel membre de la Secció Natura de l'U.E.S. En Jordi Fernández i Prat que tracta de la fauna més habitual i en conseqüència més pròxima a nosaltres ja que pot trobar-se a les proximitats del nostre poble; en algun lloc dels quals va transcórrer la Sisena Ronda Vallesana. Val la pena llegir amb atenció aquest inventari (potser el mot no li escau del tot) de la fauna que viu a les rodalies de Castellar.

I és una castellanera, la Temi, la qui parla amb els ocellaires representats pel seu president en Francesc Pèlachs. A les capricioses alzines del parany del Federico o a les del parany del Boter, els castellanencs ja ens hi hem anat familiaritzant. En aquesta entrevista, la Temi i el senyor Pèlachs, ens n'expliquen els detalls. A més, al final del text, trobem quatre transcripcions de cants d'ocells ben coneguts: el pinsà, la cadenera, el verdum i el passerell.

El penúltim article és molt suggerent. És signat per dos membres de la secció Natura de l'U.E.S., Francesc Macià i Joan Real i Ortí. Duu per títol «Qui va a muntanya?». És una denúncia a la massificació, incontrolada, de la muntanya. El text fa un viatge en el decurs dels anys fins als nostres dies per a veure i constatar la influència de l'home sobre la natura. Valent-se d'un parell de subtítols remarquen dues facetes ben clares: «La pressió humana sobre el medi» i «Com anar a la muntanya». Extreiem una frase, en síntesi, dita pels mateixos autors i que és prou expressiva: «La muntanya no és una propietat nostra. No-

saltres només en som uns usuaris temporals.» Un text acurat i que val la pena ens entremquem a esprèmer-lo del tot.

Per acabar, és el mateix Francesc Macià qui sota l'article «El Puig de la Creu enrampat», ens fa cinc cèntims de què és aquesta xarxa de trenat elèctric que recorre amunt i avall el Puig de la Creu i un bon tros més del terme de Castellar que té de punt de redistribució la Central Elèctrica de Sentmenat. Després d'una clara exposició de dades tècniques, ens explica l'impacte que

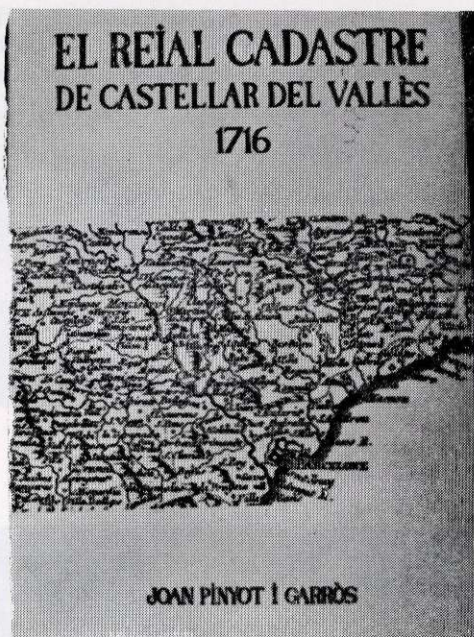
sobre el medi natural tenen les línies d'alta tensió que a més de múltiple és molt greu. La base d'aquest impacte rau en la progressiva imposició de l'energia nuclear. El treball d'en Macià acaba amb una resposta clara i contundent: Nuclear? No, gràcies.

En resum doncs, un llibret que dóna una mica més d'amenitat al concepte que hom ha tingut dels rígids conceptes històrics, culturals, ecològics, etc... Aquest llibret no és un manual científic; és una guia didàctica per distreure's aprenent.

Sota el Puig de la Creu, la nostra Font dels Cassots

El cadastre de Castellar

Remenar les golfes de casa sempre esdevé una tasca entretinguda i apassionant. Allí podem trobar moltes coses que ignoràvem la seva existència. Ara, remenar les golfes de la Casa de les cases, la de la Vila, ha d'ésser tan sucós i entretingut com complex i difícil. Ben segur que és aquest el cas del llibre que els socis de l'Arxiu hauran rebut a casa seva en aquestes dates Nadalenques. Els detalls de la troballa ens els explica en Joan Pinyot en el pròleg del «Libro del Apeo de Cadastro del Lugar y Terminó de Sn. Estevan de Castellar de la Subdelegación de Mataró, formado en el año 1716», que aparegué mentre es reordenava l'arxiu municipal de Castellar en motiu del seu trasllat a les noves instal·lacions del carrer de la Minan.

El volum és una reproducció literal del text manuscrit. Segons el dic-

cionari de l'Enciclopèdia per Cadastre cal entendre això: «Documentació establerta per tal de permetre la identificació de les propietats, immobles d'una determinada zona, la constatació dels caràcters dels seus productes i la quantificació dels ingressos que en resulten. Impost global i directe establert després del decret de Nova Planta». I d'això, precisament, és el que podem llegir en el Cadastre acabat de publicar després de més de dos-cents cinquanta anys de vida.

Tot i que seran molts els castellarencs que no trobaran el seu cognom escrit, una història, ben segur que paral·lela van viure les set o vuit generacions que van antecedir-los, des del seu lloc d'origen. Per aital motiu, ningú pot quedar al marge d'aquest Cadastre de valor històric local prou important però a la

vegada suficientment anecdòtic com per fer-ne una lectura relaxada i tranquil·la.

El llibre és ple de notes simpàtiques que no per això deixen d'ésser menys certes. Mirat amb objectivitat hom arriba a la conclusió que a grans trets les coses no han canviat pas tant. Només que en comptes de bous i caps de bestiar ara tenim un cotxe, una feina menys que més estable, etc. Qui sap si a l'any dos mil dos-cents cinquanta ho sabran jutjar amb la perspectiva històrica necessària. En una societat industrial com és la nostra, malgrat que Castellar encara estigui en un cert grau d'avantatge davant d'altres pobles de la rodalia, parlar de terra conreable i de bestiar com a únic mode de vida, pot arribar-nos a semblar xocant i àdhuc irònic. I encara més parlar de molins (hi havia riu, sabeu?) i de les cases planta baixa (que a poc a poc van tornant) i dels oficis artesans (ai las, pobres oficis!). Evidentment, però, hi ha un seguit de conceptes que han anat repetint-se en el decurs de la història, potser la dels Cadastres (els actuals Censos i la declaració dels béns i dels guanys) és una de les més palpables que se'ns acut.

Estudiant detingudament el Cadastre del 1716, hom arriba a forces conclusions i descobertes. Només li cal una mica d'atenció. Els qui som profans en la matèria històrica, d'entrada ens sobta l'espontaneïtat amb què fou redactat. Una espontaneïtat però, concreta i clara. En Joan Pinyot s'ha dedicat a transcriure-nos-el literalment, tal i com fou concebut. Podrem adonar-nos del canvi de llengua dins del mateix Cadastre. I l'es-

pontaneïtat de què parlàvem es perd al redactar en castellà, sens dubte per la manca d'habitud a fer-ho. És evident que en un període relativament curt la llengua dels filipistes s'imposà arreu del Principat.

Abans hem dit que seran molts els castellarencs que no s'hi trobaran, és cert. Ara però, també diem que seran forces els que sí. I no sols amb algun dels seus cognoms actuals, no. Adhuc hi podran llegir el que aleshores era dels seus avantpassats. El formulari que va fer-se servir per conferir el Cadastre consta de 32 preguntes de les quals se'n deriva i se n'extrau una visió gairebé fotogràfica del Castellar del moment.

L'apartat dels cognoms és un dels més suggestius del llibre. Els cognoms, en el decurs dels anys han sofert unes apreciables modificacions. Els motius poden ser diversos, alguns per simple desconexença dels seus avantpassats més immediats o per ignorància (voluntària o no) per part dels organismes oficials a l'hora d'escriure'ls. Diguem per exemple, que un dels més subjectes a modificacions és «Ferrer». Resulta obvi que un Ferrer d'ascendència valenciana, escriurà sempre «Ferrer», perquè així ho pronuncia, en canvi els catalans orientals no pronuncien la «r» fins arribar a escriure «Farré» en el millor dels casos. En diverses ocasions és la vocal tònica la que pateix sensibles canvis.

El llibre ve introduït per un pròleg, a bastament documentat, que ens apropa a la realitat concreta fins a arribar a situar el Cadastre dins l'entorn històric en que va ésser concebut. La seva publicació ha estat un veritable encert.

pointant de que parlaven es però
per la manca d'indici a l'obra. És
evident que en un període relatiu-
ment curt, la llengua dels lílipes
canviava del principal.

El lílipes és de les llengües que
són molt antigues i que tenen molts
anys. És una llengua que no s'hi
parla més però també diem que
són moltes les que a l'1 no són més
que les llengües cognoms actuals.
Aquesta llengua té el nom de lílipes
perquè és una llengua que s'ha
canviat molt i per tant servir per
parlar d'alguna llengua de 32
anys. És una llengua que s'ha
canviat molt i per tant servir per
parlar d'alguna llengua del moment.

El lílipes és una llengua que
són molt antigues i que tenen molts
anys. És una llengua que no s'hi
parla més però també diem que
són moltes les que a l'1 no són més
que les llengües cognoms actuals.
Aquesta llengua té el nom de lílipes
perquè és una llengua que s'ha
canviat molt i per tant servir per
parlar d'alguna llengua de 32
anys. És una llengua que s'ha
canviat molt i per tant servir per
parlar d'alguna llengua del moment.

vegaes simultàniament encara com
per fer-ne un ús relatiu a
través.

El lílipes és de les llengües que
són molt antigues i que tenen molts
anys. És una llengua que no s'hi
parla més però també diem que
són moltes les que a l'1 no són més
que les llengües cognoms actuals.
Aquesta llengua té el nom de lílipes
perquè és una llengua que s'ha
canviat molt i per tant servir per
parlar d'alguna llengua de 32
anys. És una llengua que s'ha
canviat molt i per tant servir per
parlar d'alguna llengua del moment.

FE D'ERRATES

En l'anterior número 15, pàg-
ina 29 on diu: «Als Estats Units
aquesta onada d'eclecticisme va
formar l'escola de Chicago», ha
de dir: «Als Estats Units aques-
ta onada d'eclecticisme va *trun-*
car l'escola de Chicago».

El neogòtic